

ШЫҢ

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Совединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

ЧҮРЕКТИҢ ХАНЫЗЫНДАН ӨӨРҮП ЧЕТТИРИИШКИН

Октябрдың социалистик Улуг революцияны
ыңк 46 чыл болган ою-биле холбашыр СЭКП
Төп Комитеди, ССРЭ-нин Дээди Совединия
Президиуму болгаш ССРЭ-нин Министрлер
Чөвүлели найырлалчы амыр-мендинин айтырлы
база чыгыр байыры чедирген хөй сангыг тел-
леграммалары болгаш чагаалары Совет Эви-
линин ажилчы чоннарындан, партия болгаш
хөй-ниити организацияларындан, даштыкы
коммунист база ажилчын партиалардан,
хөй-ниити ажилдакчылардан болгаш организа-
циялардан алган.

Коммунист тургузушкунун херэне
болгаш улустар аразында тайбын база найырл

дээш, социал депшильге дээш, оларнын демисе-
линге улам ыңайгы четтишкиннерни совет
улуска, Коммунисттик партияга болгаш Совет
Эвилелинин чазаанга күзөөн күзөөшкннерни
болгаш байыр чедиршишинин ол телеграммалар-
да болгаш чагааларда бижээ.

Найырлалдын нэг байыры чедиргени база
чагаай күзөөшкннерни дээш, бугу совет орга-
низацияларга болгаш ажилчы чоннарга, акы-
дуума партиаларга, даштыкы хөй-ниити ажил-
дакчыларга болгаш организацияларга чүректин
ханызындан өөрүп четтиришишинин СЭКП
Төп Комитеди, ССРЭ-нин Дээди Совединия
Президиуму болгаш ССРЭ-нин Министрлер
Чөвүлели илгерилеп тур.

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИ ССРЭ-НИҢ ДЭЭДИ ССРЭ-НИҢ МИНИСТРЛЕР
СОВЕДИНИҢ ПРЕЗИДИУМУ ЧӨВҮЛЕЛИ

КЫШ — МАЛЧЫННАРГА ШЫЛГАЛДА

Республиканың колхозтары болгаш
совхозтары мал ажылында эн-не бер-
ге база харымсалыгың үе — мал
кыштагылашышкыңа кирген.
Малчынар ош кайы хире чедирши-
шинин чорударында бо чылдын ба-
за ол ышкан келер чылдарын түч-
кедери улуг хемчээдин-биле ха-
маарың.

Малчынар ам берге шыгалдаңы
тулар, олутпай-шүшпөң, харымса-
га чок кижилерден кыш шынгың не-
гөөр апар.

Иччарга мал кыштагылашышкы-
нынга бо чылдын канчар белекенин,
чүм кылып алган бис? Колхозтар-
ның болгаш совхозтарның хөй кези
мадды кышкы азырал, ажаалдага
белекээр талазы-биле чамдык хем-
челерни чорууду, мал кажаалары-
нын, малчынар чурттаар бакчынар-
ның хөй кезини сеңген, чаа кажа-
алары немей тууду, мал даанга тө-
гер едекти белекени, фермаларже
болгаш кыштагаларже мал чедирши-
сөөртүп чедиргишкен.

Индик болза-даа мал кыштагы-
лашышкыңа белекеледи улуг чеп-
тестер бар. Маана тодратпай чиксе бол-
за, Чөөн-Хемчик бугурулге өргөлдөн
ажыл-агылар болур. Ол өргө-
лдөн колхозтарда болгаш совхоз-
тарында мал кыштагылашышкыңга
белекел чүгүлери республиканың
Министрлер Чөвүлели чоокта чаа чү-
галдаң кырган. Өргөлдөн зона-
зында ажил-агылар сизен белекээр
инин планын чүгө 53 хуу, сйло
салыры — чүгө 9,1 хуу күөстө-
көн, Чөөн-Хемчик болгаш Улуг-Хем
районнарың хоуларында сараат
четче сарааттыгымаан, сараатта
сизени кадат чок мал үрөп чин тур-
ар. Барың-Хемчик районун ажил-
агылары, «Тилдеге» совхозту
болгаш дуржулга станциянын тара-
п шалдырың саваның преспет
шарып белекээр турган организация-
лазы, белекелтирин сизен, саван
база сйло амга чедир хувааттымаан
болгаш фермаларже сөөртүмөң.

Чайгы таарымчалыг үени мал се-
миртилгезинге эки ажылавааның
түндөсүндө, ам колхозтарда болгаш
совхозтарда арман мал 24 муң 800
баш чедип турар. Зонаның ажил-
агылары мал кажааларын кышка
белекээр ажалды аажок уламдык-
тырган. Кажааларын чүгө 90 хуу-
зу дептеттинген, 17.730 баш мал ка-
жаалар-биле шуу хадымтымаан.
Хөй сангыг кажааларын көржени
көптортумаан, кышкы чыгуу түндө-
сүндө хураганга кышкы чыгуу кажа-
лар белекелтирмөң.

Барың-Хемчик районун ажил-
агылары, «Сут-Хөл», «Чыраа-Ба-
жы», «УТКА 25 чылы» совхозтар
мал кыштагылашышкыңа онза ба-
гай белекелген. Инда малчынар
чурттаар хөй сангыг чуртталга ба-
жындары болгаш өлдер чедиршес.
Фермаларга кымыз булдуңарын, чүр-
пак бажындарын, чуртталга бажы-
ндарын, өлдерин дык хөйү сеп-
теттимэң. Малчынарың 1000
ажыг өг-бүлелери самдар өлдерге
чуртпаш турар. Мал чедиршиңиң
кадагаланында ажил-агылың эвес
чоруктар бар. «Тээли» совхозту

беш сараат сизени өртөңөн, «Бар-
лык» совхозта 3 сараат сизени өр-
алган, дык хөй сизени кадат чок
мал үрөдгөн чиген.

Бугурулге өргөлдөн мал кышта-
гылашышкыңа белекеледи багай
удуртуп, колхозтарга болгаш сов-
хозтарга херек кырында шолуг дүжү-
көргүшкөн, ажил-агыларды ажал-
херектин байдалы дөөн оларның
удуртучуларында болгаш тускай
өргөлдөнүңдө, инспектор-органа-
зациялардан сүлүг негеледи сабайн
турар. Ош түндөсүндө зонаның ко-
хозтарында болгаш совхозтарында 9
айлар дургузунда 34.150 баш мал
өдгөн, бир инекке онааштыр сүт бү-
дүрүшкөн денгелин кудулаан болгаш
күрүңгө дүк садарын планы күт-
сеттимэң. Мал ажылының ферма-
ларында механизация кошпак неш-
теттиң турар.

Танды болгаш Тес-Хем бугурулге
өргөлдөнүң колхозтары мал кышта-
гылашышкыңа база багай
белекелген. Танды өргөлдөнүң
«Тилдеге» совхозунун Кара-Хак
салыры, «Коммунисттик херек»
колхоз, «Мезгей» совхоз, «Ка-
зачин» совхозу, «Совет Тыва» колхозу,
Тес-Хем өргөлдөнүң «Тес-Хем» совхозу,
«Чодураа» колхозу болгаш өске-даа
ажыл-агылар мал кажааларын,
малчынар чурттаар бакчынарын
септелгенин шынар чок чоруктан,
фермаларже, кыштагаларже дык
өзөөч сизен, саван сөөрткөн. Бо
ажыл-агыларын хөй кезинде мал
кажаалары чедиршес. Ылангыч Тес-
Хем районда 16 муң баш хураганнар-
нын кыштар кажаалары шуу чок.

Ам согулга болза мал кышта-
гылашышкыңа белекеледи чептестер-
ни сонгуурладыга чокка узуткаан,
кыштагылашышкыңа чөк болгаш
организация өргөлдөрү болур.

Хамтыктын мурунда бугу мал ка-
жааларын септелгенин дүргөн
доолар, оларнын көрженин көптарар,
чедир туттумаан кажааларын ту-
дуу дүргөлдөң, ажил-агылар кийер
херек. Кыштагылашышкыңа эң чүгү-
ла негеледи мал чедиршиңиң күрө-
лүгү, Мынчанган ажил-агыны бугу-
зу бугу-де бар мал чедиршиңиң
ыңгы үчөткө алыр, оларны фермалар-
га, бригадаларга, түс-түе малчынар-
га таарыштыр хуваар, фермаларже,
кыштагаларже сөөртүр, эки кадага-
лаар, норма сөүгүр камын чарыг-
дарын хандырар, тара шалдырыңда
бугу саванын бөлүп, сарааттан, ка-
жаалар, оларны малга алектен үр-
дөңдүп чидиркел таварыгаларда бугу-
рууду кижилерге шыңгы харым-
салга хулаңдуур ужурут.

Бугу фермаларга мал чедирши,
ылангыч саван хайыдырпаш шыг-
дар херекселерин, малга бөдүн
болгаш концентраттыг чедир кайы
бөөр көрүмшүлери тургузары, дүс
болгаш өске-даа минералдыг чедир,
куралыларын кыштаг бугурулге
тургузары, мады аргалың-да болза
чыгыг сүт-биле сугтарын органи-
зациялары, оларларга, дар улгады бер-
зе ажилдар эргөкөк чүгүла дайы-
ларын белекээр, мал оларарын
чөп ажилдары чүгүла.

Партия комитеттери, райгүөсүк-

нар, бугурулге өргөлдөрү мал
ажылдакчыларыңа культура-амыды-
ралдын эргөкөк чүгүла байдаларын
тургузарың, чурттага байлаңа-
рың, кымыз булдуңарың, чүрпак ба-
жындарың чоокто үдө септен база
чедир турдыңың, малчынарың эш-
ке болгаш эргөкөк чүгүла баран-
гай-биле хандырыңчы онза кичээ-
рлери сапар херек. Ол ышкан бугу-
рулге өргөлдөрүң, колхозтарын
болгаш совхозтарын тускай
өргөлтөлөргө ферма, бригада бугу-
руудун ажилы экижидиреңче,
күш-ажылың бугурулгүдүн беди-
деринче, алдыңган хулаңгелерин
күөселдеңи хандырыңчы улаң-
ган өргөлдөн малчынарга үргү-
лүч организацтар ужурут.

Колхозтарын болгаш совхозтар-
нын, бугурулге өргөлдөрүң удур-
тучуларың, партия комитеттери-
нин, райгүөсүкмарың хулаңгелери
болза, кышкы айларда малдын про-
дуктууду кудулавың, харын дөж-
тедилең өсүүн дөөн бугу хемчелерни
алыры болур. Бугурулгеге үндүргөн
рүбү буртуг, продукция алдырыңа
чарыгдан ажалдын шак буртуг
узурутпай байла. Мынчанган эвөөн
чарыгдал үндүргөн, эң хөй продук-
ция алыр дөөн ол байлыкты биди-
лг ажилдарын организациялар хер-
ек. Ол ниити негеледи ам мал кыш-
тагылашышкыңа үезинде мал-
чынарың ажалыңга онза ужу-
рудалык болуп турар.

Мал кыштагылашышкыңа органи-
зацияг эрттирери, мады менди
кыш ажылары — колхозтарын,
совхозтарын, бугурулге өргөлдөрү-
н, парткомнарың, көрөөңч бугу
ажыл-агыларын ам эң чүгүла со-
рудаларың бирээзи ол.

ЧЕМИШЧИДАГЕЛЕРНИ УЛУГ АЖЫКТЫГ КЫЛДЫР АЖЫГЛААР

СЭКП ТК-ның ам болур Пленуму-
га Коммунисттик партия, бугу совет
улуг улуг сорук киришиңи-биле беле-
летенин турар. Пленумга амдыралчы
чүгүла айтыр — химия улутурун
улам ыңай жөүжүрүңдин болгаш
улам ажил-агының химия продук-
туларын база материалларын кал-
ба-биле ажалыларың дугайында
айтырманы чүгүлазың көөр. Минер-
алдыг химидагыларын бугуру-
лгени көмүсүлериңин талла-биле
партиянын айтып турар хемчелерни
тараа болгаш өске-даа культуларын
дөжүдү шапкыны-биле көүдө-
лөрүң боттуп перспективаларын
ажыл турар, ол болза көдө ажил-
агынын көдүрүшкөн чидгени ула-
нышкыны болур.

Колхозтарда болгаш совхозтарда
кээп турар чедиршиңилерин дүжү-
тү бедиңеринге улуг ажалдыг
кымыр, камналгалыг ажилдар со-
рулга көдө ажил-агы ажалдакчы
ларын мурунда туруп турар. Эң
Н. С. Хрущевтиң чүгүлазы болза:
«МИНЕРАЛДЫГ ЧЕМИШЧИДАГЕ-
ЛЕРНИН БУДУРУЛГЕЗИН КӨ-
ВУДЕТИШШААН, ООҢ-БИЛЕ КА-
ДЫ БИСТЕР КИЛОГРАММ ЧЕ-
МИШЧИДАГЕ БУРУЗУН УЛУГ
АЖЫКТЫГ КЫЛДЫР АЖЫЛААР-
РЫНЫ ДУГАЙЫНДА САГЫШ
САЛЫР УЖУРУЛГ БИС».

СЭКП Төп Комитетинге болур Эр-
теденеринг чагазың дүүн «Права-
дага» болгаш «Известияга» парла-
чаган авторлары улуг ажил-
агының улуг ужурулуңа чүгүла
саналыг көдүрүп турар. Тууктар бугу-
рулгезинин аажок улуг хемчээли
оларны ажалыларын культурузың
шынтыгыг белекелери, чидиршес-
биле демселди калдыртырн, хөй че-
меле дөжүтү берип турар чедире
чедиршиңилерин чөп ажилдарын
негет турар дээрин олар онза
лаңгаш шыганалар. 1970 чыла чедир
көдө ажил-агы продукциязың
көп-көк хевирлерин бугурулгеге а-
йтырманын хемчээли минералдыг че-
мишчидагелерин эвөөн бичиң хем-

Байырлалдыг хурал

МОСКВА. (СЭТА). Ноябрь 18-те
Артияларын хуру-биле холбаш-
тырган байырлалдыг хурал Совет
Армиянын Төп театрында болган.
Совет Эвилелинин Маршаллары,
түс-түе шериглерин маршаллары,
генералдар, адмиралдар, офицерлер,
партия, совет болгаш хөй-ниити орга-
низацияларының, камгалал улутуру-
нун толькышкылары, найысман бугу-
рулгезинин ажилчылары, эр-
теденер болгаш культурун ажил-
дакчылары байырлалдыг хуралга
олурушкан.

Хуралдың киржикичлери хундугу
президиуму эң Н. С. Хрущевти
баштаар СЭКП ТК-ның Президиуму
моставтыг кылдыр аажок улуг сорук
киришиңи-биле сонгалар.

ССРЭ-нің Камгалал министринин
оралакчысы, Совет Эвилелинин Ма-
шалаы Н. И. Крылов эге созу-биле
хуралга ажалгаш.

ССРЭ-нің Камгалал министр-
леринин мурундан — Совет Эвилели-
нин Маршалы И. М. Вигаржич, найы-
сман ажилчы чоннарының мурундан — СЭКП МКХ-ның секретары
В. И. Турочев, ракетка болгаш
артиллерия улутурунун ажалдакчы-

Магнитогорсктин металлургия
комбинатының коллективинин 10 ай-
ларын планын бугу-де металлур-
гия инклиндин таллазы-биле хуусаа
бетинде күөстөкөн. Бирги мартен
негичинд кан эвирчилеринин
бригадасы бедик көргүзүлгени
чедип алган. Чүгө Н. А. Немчинов
бригадасын безин октябрь-
да планда артыкка 720 тонна ме-
таллазы берген.

ЧУРУКТА. (Солагай таллазын-
дан) кан эвирчилерин Валери
Туфанов, Николай Немчинов
болгаш Владимир Зуев.

ФОТО В. ГЕОРГИЕВИНИ.
СЭТА-ның фотохроникасы.

ларын мурундан — ССРЭ-нің кам-
галал техниказың таллазы-биле Ку-
рулу комитетинин даргазың ора-
лакчысы С. Н. Маховин, Москваның
комсомолчуларының болгаш ажил-
дарын мурундан — ВЛКСМ МКХ-
ның секретары В. П. Трушин совет
ажилчылар-ракеткичтерге болгаш
артиллеристтерге байыр чедирген.

Хуралдын киржикичлери СЭКП
Төп Комитетинге байырлыг чагааны
улуг сорук киришиңи-биле хулаңг
алган.

Чөдөң ажил-ишчилери көдө
ажыл-агы чылын дооскан, келер
чылдың дүжүдүнүн үндөсүнүн са-
пыр дээш ам безин хөй-хөй чүгүла-
ны ылаң. Колхозтар болгаш со-
вхозтар бугурулар алыс аңды-
галыгын чоруту, эки ажилдал кыл-
дыңан он-он миляон гектар чедир-
ге күзүн чажар тарааларын тараан,
дык казбак шөлдөргө чедиршиңиле-
дерин төккөн. Минералдыг хими-
дагыларын эң ажилдарын инек-
түстийиңда салгышкынын илек-
түшүлгөн, ажил-агы бугуру өлек-
ти, торфту, компосттары мөңдөң
чымыр болгаш хоуларже сөөртүр
ажылды экижидер ужурут.

Ош-биле чедирешир ол ажалды
чамдык областарда мырцайла чедир
унелейин турар. Ылангыч Куй-
бисев, Ульяновск, Тюмень, Ростов,
Омск областтарда, Башкир АССР-де
тус черинд чедиршиңилегизин сөөр-
түшкени саадың турар. Партия ор-
ганизациялары, бугурулге өргөлдө-
ри тус черинд чедиршиңилегелери
бештирер күштелдери дүжү-
лүк шынтыгыг хемчелерин алыр хулаң-
гелер.

Ош-биле чедирешир ол ажалды
чамдык областарда мырцайла чедир
унелейин турар. Ылангыч Куй-
бисев, Ульяновск, Тюмень, Ростов,
Омск областтарда, Башкир АССР-де
тус черинд чедиршиңилегизин сөөр-
түшкени саадың турар. Партия ор-
ганизациялары, бугурулге өргөлдө-
ри тус черинд чедиршиңилегелери
бештирер күштелдери дүжү-
лүк шынтыгыг хемчелерин алыр хулаң-
гелер.

Ош-биле чедирешир ол ажалды
чамдык областарда мырцайла чедир
унелейин турар. Ылангыч Куй-
бисев, Ульяновск, Тюмень, Ростов,
Омск областтарда, Башкир АССР-де
тус черинд чедиршиңилегизин сөөр-
түшкени саадың турар. Партия ор-
ганизациялары, бугурулге өргөлдө-
ри тус черинд чедиршиңилегелери
бештирер күштелдери дүжү-
лүк шынтыгыг хемчелерин алыр хулаң-
гелер.

Көдө ажил-агының ажил-ишчи-
лери үе эрттирбей амдыгаштан-
ган центер чедиршиңилегизин бугурун эң
ажилдары дээш шулургу демселди
калбартып ужурут. Ажалдыг
бугуру дүжүтүп өздөңгөңгө че-
мишчидагелерин ужуру-дуузың ха-
нызы-биле медереп башырыңды аңгы-
да, өстүрер культурунун негеледери
болгаш хөрүңүң агрономиктиг
бейделенин хувааларга өртем сүзү-биле,
мергежидик ажилдал билер болур
ужурут. Бугу колхозтарга болгаш
совхозтарга чер ажалың ажил-
дакчыларың, механизаторларын,
бригадалар болгаш эвенатор улуту-
руларын өргөлдөгөн ошалаң-
дышкы чокка организациялар, хо-
улаларга чедиршиңилегизин ишн төг-
сөңгени оларын өөрдери негеттинип
турар.

Харын химияларын улуг болгаш
харымсалгалыг планнарын күөсөдө-
ринге бугурулге өргөлдөрүңин

«ПРАВДАНЫҢ» НОВАБРЬ
15-ТЕГИ МУРНУКУ ЧҮҮЛҮ.

УРЕЗИН УРУУШКУНУ

Республиканың колхозтары болгаш
совхозтары 1964 чылдын тарылга-
зынга хергелээр 595.600 центнер
урезинерин увар ужурут. Ноябрь
15-ке чедир ниити-биле 526.625
центнер урезинер урудунган ийке
ону утарымың планы 88,5 хуу дү-
сеттинген. Ош иштинден колхозтар
322.660 центнерин, совхозтар —
273.331 центнерин уруп, планын
түс-тузуунда 92,8 — 84,7 хуу күөстө-
көн.

Совхозтар урезин уларынын пла-
нын амыр күөстөкелен. Танды, Бил-
Хем, Каз-Хем, Чөөн-Хемчик райо-
нар, «Злегес», «Чыраа-Бажы» со-
вхозтар урезин уларынын планын
күөсөдөрүңе чокушчулаан.

Урезин уруушкуну Тес-Хем, Өвөр
районнара, «Шеклар» Тес-Хем,
«Көк-Тей», «Тээли» совхозтарда
чедирге багай чоруп турар. Бо ажал
Улуг-Хем районда, «Тыва», «Улу-
Хак», «Найырал» совхозтарда ба-
гай чоруттууп турар.

Току район, дуржулга станциязы,
«Тилдеге», «Сут-Хөл», «Барлык»

Л. И. Брежневтин Иранда чоруп турары

ТЕГЕРАН. (СЭТА). Ноябрь 18-те
ССРЭ-нің Дээди Совединия Президи-
умунун Даргазы Л. И. Брежнев бол-
гаш ону үдөп чорур кижилер вакил-
чаларын болгаш сыворотканың
суграгыг иран эчки болгаш химик
Реза атыг күрүне институтун көр-
ген. Ол институт Тегерандан 48 ки-
лометр ирак чедире турар.

Реза атыг институту 1930 чыла
дургустан болгаш ам бо үеде
чурта ветеринария таллазы-биле эр-
тем-шынчыла ажалды чорудуп ту-
рар кара чыгыс албан чери болуу
турар. Институтта ветеринария бол-
гаш биология салбырлары, биология
эмнерин белекээр салбыр бар. Ин-
ститутта 500 хире ажи ажилдал
турар.

Институтке кирер ажики Л. И.
Брежневти болгаш ону үдөп чорур
кижилерни институттун директору
Фарахи, институттун профессорлары
болгаш студенттерин уткаан. Хундугу
совет аалчыга байыр чедирип
тура Фарахинин мердеганни болза,
амгы үеде, кажан өртем болгаш тех-
никазың дөжүдөң көзүлгөн хем-
чээлге чеккен үеде, улуг-даа база
бичиң-даа күрүнегерин улустары-
ның аразында бугу гижэ төрөлетгенин
чагаай чоруп болгаш аас-кежиңи
дөөш кады ажилдагылаңы чорудары
эргөкөк чүгүла болуп турар.

Фарахи институттун ажил-чоруду-
галынын дугайын совет аалчыларга
чүгүлаң берген.

Харын сөзүңе ССРЭ-нің Дээди
Совединия Президиумунун Даргазы
Л. И. Брежнев болу болгаш ону
үдөп чорур кижилерин чымын-биле

улкааны дөөш Фарахиго болгаш ин-
ституттун бугу ажалдакчыларыга
өөрүп четтиришиңиңиң илгерилең.
Иранга аял-чоруктун программалы-
нга бо институтка баарын көргөнгени
өөрүп турар бис деп, Л. И. Брежнев
чүгүлаан. Совет Эвилелиниң болгаш
Ираннын эртемденеринин аразында
харымсалалар ийи күрүнегерин аразы-
нда найырлалчы харымсалаларын
быжыгаларыңа дуулаар дээрин ол
демелген. Ажилга улам ыңайгы
чедиршиңинерин институттун бугу
ажылдакчыларыга Л. И. Брежнев
чүгүлаан.

Л. И. Брежнев институттун хун-
дугу аалчылар дептеринге ат са-
ган. Он даразында ССРЭ-ден келген
аалчылар Тегерандан ирак эвес турар
Кержд платинаны болгаш күрүнегерин
гидроэлектростанциязын көргөн.

Көрдөде уезинде Л. И. Брежнев
электростанцияның администрациязын
түзөлдөткөндөрү-биле болгаш
ажылчынары-биле чүгүлашкан.

Хундугу ийги чарфында совет
аалчылар Тегеранын төөгү музейин
көргөн. Эрте бургу иран культу-
ранын төөгүтүзүп дугайын чүгүлаан
турар музейниң элек көргүтүлгө
олор сонугура-биле көргөн.

Ош-ла хун ССРЭ-нің Дээди Со-
вединия Президиумунун Даргазы Л. И.
Брежневти кадайы В. И. Брежнев
Тегеранд медицина сестраларын
Ашраф Пехлеви атыг школазынга
болгаш Фарах Пехлеви атыг ус-
дарган училищегизге чораван. Ол учили-
щеге ада-негичи чок урутар аны-
буру тускай эртемгерге өөренип ту-
рар.

Уралдын киржикичлери хундугу
президиуму эң Н. С. Хрущевти
баштаар СЭКП ТК-ның Президиуму
моставтыг кылдыр аажок улуг сорук
киришиңи-биле сонгалар.

ССРЭ-нің Камгалал министринин
оралакчысы, Совет Эвилелинин Ма-
шалаы Н. И. Крылов эге созу-биле
хуралга ажалгаш.

ССРЭ-нің Камгалал министр-
леринин мурундан — Совет Эвилели-
нин Маршалы И. М. Вигаржич, найы-
сман ажилчы чоннарының мурундан — СЭКП МКХ-ның секретары
В. И. Турочев, ракетка болгаш
артиллерия улутурунун ажалдакчы-

Магнитогорсктин металлургия
комбинатының коллективинин 10 ай-
ларын планын бугу-де металлур-
гия инклиндин таллазы-биле хуусаа
бетинде күөстөкөн. Бирги мартен
негичинд кан эвирчилеринин
бригадасы бедик көргүзүлгени
чедип алган. Чүгө Н. А. Немчинов
бригадасын безин октябрь-
да планда артыкка 720 тонна ме-
таллазы берген.

ЧУРУКТА. (Солагай таллазын-
дан) кан

Аныяктар-биле ажылды улам экижидер

(ВЛКСМ-нің Кызыл хооркомунуң конференциясындан)

Эвез каш санар бо-дур. Коммунист күш-ажылды даш шимчээшкенде Кызыл хоорайда 1500 хире аныяк оолдар болгаш кыстар кирип турарлар. Олардың дыма хайу бо бекит атты чаап апканнар. Бомсомол хооркомунун түтөккөзү-биле 520 аныяктар улеттир, туту болгаш транспорт организацияларында ажылды бергенер. Хоорайның аныяктарының күжү-биле 3400 тонна металлдом чыдыган болгаш күрүнеге дуурааттыган. Бо санары Кызыл хоорайның XIV комсомол конференцияга бодунун илеткелине ВЛКСМ хооркомунун бири секретары турган П. Илин алаан. Ол санарда Кызылдың аныяктарының идеянебин болгаш өзүлүкүнүң ишкериини көкүчүлөрүнүн бар.

Кызыл хоорайның бус-турбиналыг электростанциянын машинаны, Сибирини болгаш Иракмы Чен-Чикти аныяк туудуларынның чевуеде дууралын киргизипти комсомол Владимир Арамовтун дугайын дынаван киж Кызылда ховар. А пи во заводунун мастери аныяк кыс Чумак-Жун бодун ажилчылдан мастерге чедир берге орту өөрөдөгө биле ажылды шын холбоп туруп, шыдамкылай ажил өрткен.

Республика типографиязының дертерлекчи Луба Чадамба хун номмазын уругу ажы күсөдүп отур. Аныяк кыстык ады Улут Октябрьин 46 чык өн таварышты республиканың Хундүлө самбырамында кирген. Аныяк муракчыларынң чере кайзын ол дээр. Шунтуун адыры берге.

Арамов, Чадамба, Чумак-Жун болгаш олар шык аныяк холбооннарны илеткели болгаш конференцияны делегаттары улут чортарал биле ады турганнар.

Конференцияга санал берген ораторлар боттарының организациязының болгаш хоорайның комсомол организациязының ажилын анализдеп, келер уде кандыг-кандыг практиктик ажил-херектерин кыларын шиптирлерини болгаш ол ажил-херектерин амдыралга канчаар боттандыр деп турарынын дугайын чугаалап турганнар. А ол дөргө-ле агитаторун чалыштыгы өзү-биле, өттир сатын салышкыны болгаш улут экинчи дуазы-биле аныяк киж бурзууге «чедери» болур.

ВЛКСМ Кызыл хооркомунун ажилында кол четпес чүдү — амдырал биле болгаш комсомол аге организациялары-биле он кончут кошкак зарылдазын — конференциянын делегаттары кончут шын айтканнар.

Комсомол аге организациязын — комсомол ажилынын кол өвөнү болгаш үдеини болгай. Иччанган комсомол аге организацияларынын

ажылыне кол кичээгей салдыган турар журут. Боттарының аге организацияларының солун ажил-херектерин дугайын Кызылдың бус-турбиналыг электростанциянда коммунист күш-ажылды шалпычын Тамара Воронцова, республика типографиязының дертерлекчи Луба Чадамба болгаш он-даа өскелер конференцияга чугаалап бергенер.

Иччаложок бодунун ажилынын үг-шени өрө билес, бар аргалары чөп ажилгаш шыдаын турар комсомол аге организациялары ам-даа барын делегаттар илереткенер. Бо чорук комсомол хооркомунун аге организацияларга кошкак дуулажып, оларын ажилын хынавай турганын херчелеп турар.

Амдырал улам-на бурунгаарап бар чоруу, иччанган бөгүнгү амдыралды дүүгү шык кылдыр көрүп болбас. Моон мурунда комсомол Кызыл хооркомунун ажилдагы чыралын аге организацияларга кыгучу барбайн турары даш, он сөздүредир чүгө инда-хаа барын турар даш шүгүмчүлөп турган. Ам оларын комсомол аге организацияларында барыл турза-даа, кандыг-даа үрө-түнөөдөгү ажилдарын алаа чортуптайн турары даш шүгүмчүлөп турар.

№ 3 тутуу-монтаж өргөлдөгө биле комсомол аге организациязының секретары ш Исиков: — Уш ай бурунгаар биске комсомол аге организацияны тургузгуннар. Эге организациянын баштайгы хураалына ВЛКСМ хооркомунун ажилдагы кээ-л олурушкан, санаа безин берейн чоруп барды. Моон мурунда комсомол ажилында ажилдап чорбаан болгаш чүвениң үг-шени ам-даа орта билейн, улут бергедешкинге таваржып турар мен. Бо талазы-биле комсомол хоорком чогуур дузаны көрүспөн. Комсомол аге организацияларынын секретарыларының семинарын эрттирп турган, комсомол хоорком чымык секретарылары алаа келдирейн баар-дыр — деп чугаалаан.

Шынап-ла харын комсомол хооркомунун ажилдагы чыралын аге организацияларга ховар өвс аалчылар. А түнөөлө Комсомол аге организацияларында кандыг дузаны чедирп, кандыг «исти» олар арттырганнармы? Кончут өвөш-тир.

А комсомол аге организацияларында хооркомуну дузаы, кичээгей кончут негетинип турар.

Коммунист күш-ажыл даш шимчээшкенде-даа чикекке ал керөөдөнөр. Бо шимчээшкенге комсомол хоорком канчаар киржип, ону канчаар удуртп турарыл? Бус-турбиналыг электростанцияда ол ажил алаан эки тургустунган. Иччаложок хоорайда аныяк туудуларын чүг-

ле 36 хуузу, аныяк транспортчуларын чүгө 34 хуузу ол шимчээшкенде хаара туттунган. «Тыва тууду» трезини механизация өргөлдө, «Кызыл кэдэ тууду» болгаш алты завод шыкша коллективтерде ага чедир чыгыс-даа киж ол шимчээшкенге кирешпейн турары ВЛКСМ хооркомунуң бо талазы-биле багай ажилынын түнөөлөп-дир.

ВЛКСМ-нің Кызыл хооркомунун секретары турган П. Илин бодунун өчөт илеткелине аге организацияларынын ажилын анализдеп көөр бөр деп делегаттар бодуп турганнар. Иччаложок ага илеткели эки, багай ажилдагы комсомол организацияларын чүгө ады каары-биле кызыгаартаптыган.

Аныяк оолдар, кыстарны коммунизм өзүлүкө кижиздерине дислугар, айтырылар болгаш харылар келээдери, теоретикти конференциялар даш шык хевирин ажилдар кончут учур-дузалыг. Бо ажилдарын комсомол хоорком кончут өвөш организациястап чорудуп турар. Аныяктар ортузунга политөөредилге эртен өөредилге чылдына шуут сандаран турган. Хоорайнын пионер организациязынын ажилын комсомол хоорком багай удуртп турар. Аныяктар ортузунга күн-култура болгаш спорт шөөлүт негетпейн турар. Өөреникчи болгаш студент аныяктар ортузунга идея-кижиздилегил ажил кончут кошкак.

Будурулун муракчыны дээр — коллективтин, хоорайның, республиканың чортаралы болур. Иччанган он улугер-дурдулгазын хун буру улам-на негетпейн комсомол чорудуп турар даш шүгүмчүлөп деп конференциянын делегаттары шиптирлерен.

Конференция делегеттер дөккалды хулап эл, СЭКП-нің ХХП съездинин шиптирлерин амдыралга боттандыр талазы-биле Кызылдың комсомолунуң сорулгаарын айткан. ВЛКСМ хооркомунуң чаа составын конференция сонган. Хооркомунун бири организациягы пленумунга ВЛКСМ хооркомунун секретарыларыча Баазан, Бурио оларын сонган.

Ч. ЮНО.

Херээженнернин ажыл-ижи

Тожу районнуң «Совет-Тыва» колхозунуң төвү Адыр-Кежиг сууру эки чагайжыткан болгаш колхозчу чон боттарынын културлуг чурттаганын экижиктеши даш. СЭКП Тыва хооркомунун болгаш Тыва АССР-нин Министрлер Чувделинин шилчир Кызыл туту-биле шынаан болгай. Колхозтун херээженнери бугу колхозчулар-биле бир дөмей, туку салбас даш, моон сонгар оон-даа идеялеил ажилдарын хулаенил турарлар. Бо чылдын октябрьда колхозчу херээженнерин хуралы болуп эртен. Анаа өөредилге болгаш ады-буру бөлүмнөр организациястап дугайын чугаалашкан.

Ады-буру хел зааранынын болгаш ады-буру бөлүмнөр өөреникчи бөлүмнөргө эртен чылын 62 киж турган болза, ам 102 киж кылдыр өскөн. Даарылга бөлүмүнүн хевирини бо чылдын тургал саа-эляниге 22 чортан хавын, аччоранын, 16 чоректи, школага 50 сырткы хавын, 7 сорочканы, 26 майканы, 48 мыктаашты, 15

платейни, 22 хевирин чортанын болгаш өске-даа хел айман даарыл баарын хулаенип, ам чедикшиниң күсөдүп турар. Артымынын болгашуу кара, ак дуктен уктарын, ажилыларын, хол хавтарын, аны-буру өнүгү удазыннар-биле чектерин, дириг амытаннарнын дурдурларын даарып, шокарап турар.

Херээженнер колхоз будурулелине баа эки кирип турарлар. Оларын эки кейи мал фермаларына ажилдап турар. Колхозтун ажил-ишчилери бо куузу алаан хей игенини баа селосту белеккан.

Бистин колхоз дүк планын 115 хуу, сүтү октябрьын ортан үезинде 100 хуу күсөткөш, чыл төчүлүзүне чедир 20 тонна сүтү немей садыр хулаенге алган. Бо аныяк сезонунда 110 ачы тайгаларыг адырлар. Олар күрүнеге 1500 кишти, 22000 динили дужаар хулаегенин күсөдүп шыдаар. Бо бугу ажилыне колхозчу херээженнерин өвөш өвс үлүг хуузу баа кирген.

С. САЯНА, колхозта херээженнер чөвүделенип даргазы.

Хөй-ниити эгелээшкин

Би-Хем районда «Өк» совхозтун Малиновка суурда сөөлүгү үдө хөй-ниити эгелээшкени-биле ажилдар чорук негетпейн апарган. Чикжө, чокта чаа бир дыштарын хүнде суурнуң аге школазын илер шөф-биде чугаалап, арылап бергенер. Шефе сут-баран фермазынын бригадир Анна Санчай болгаш башкылар Ондар Динемпа, Мария Максимова олар илеткелиг кирчкенер.

Ол шыкша суурга култураның олаа болур кедээ клубту комсомолчу

аныяктар септеп, чугайлаш ажилдап келген. Инда ам келээдере болгаш ажил шыгында хостуг үдө-дере ыр, ташып, масгалыг ойнаар үзүбес. Илангы суурда партия бөлүмүнүн секретары ш С. Хөдүдгөй чурттагыч чонун ортузунга масгалыг ажилдарын ажилдар даш чугаалап ажилдап келген. Чокта чаа кедээ клубка олар бир машина шыкша комсомол организациязынын организациястаны-биле аккеп дужур-ген.

М. КУРТУГБАЙ.

И Ш Ч И

Улут-Хем районнуң Жланов атыр колхозунун хевирин эл К. Балдак сөөлүгү 15 чылдары артедиль чазанылга мастерскларынга ажилдап, бо арында биче өвс үзүни будурген. Ол чүгө чадгыс бо куузу безин 15 маш

дошкаларын кылгаш дужаган. Оң кылган өске-даа чүдүлери хей. Колхозтун ногаа бригадалынын хевириниң олар дошкаларын додур клубка, помидорну дүз-заан.

К. ЯНМАА.

Кудумчу комитеттеринин ажылы

Улут-Хем районда «Найрал» совхозтун Урбун сабырынын төвү чүдү сангыда улам чагайжып өрар. Суурда кудумчу комитеттер чурттагыч чонун културлуг амдыралды экижидериниң болгаш төрөө суурну чагайжыдыларынын талазын булар өвөш өвс ажылды чорудуп турарлар. Оларын шиптинден Чапаев, Элекин кудумчуларында комитеттерин ажилын онзаап демгелдери чугула. Бо кудумчу комитеттери хуралдарын үртүгүч эртерин, алаа ала-нелериниң школа-биле харылдазынын, сөрхөө будурулелине ажилчын бурзууну киргизилениң дугайында болгаш өске-даа чугула айтырыларын чугаалажып, тодарай шиптирнин үндүрүп турар. Ам ол кудумчуларда совхоз будурулелине ажилдап турарлар чок болгаш арылап алгаш, хөй-ниити

тинин чурумун үрөп чорур кижилер баа көрүбес. Моон мурунда ол кудумчуларын чадмык чурттакчылары доктаамал ажилдап-даа турган, хорум-чуруму-даа үрөй бээр кижилер турган. Ам ындылар мында чок болган. Чикжө, ажилчын Түлүш Севилбаа кезек үе иштинде кандыг-даа ажил кылбайн турган болгаш он бажымынын ишти-даа хирлел, чаны-даа үй-балыг чыткан. Будумчу комитетинин хураалына ш Севилбаанын чурумун чугаалажык сонда ол чурттага бажымынын иштин, даштын-даа арым-шевер тургудуп, совхоз будурулелине идеялеил ажилдап эгелзөн.

Урбун суурнуң өскө кудумчу комитеттери бо үстүде адатынган комитеттерин үлөгери-биле боттарынын ажилына баа аде тургудуп турарлар.

Ш. ДУВЕНДЕЙ.

ИДЕПКЕЙЛИГ КОЛХОЗЧУ

Совет кижилеринин чурттагалыг будурулели күш-ажыл каастан турар дөвөрн киж бурзууге билинген болгай. Ак-сеткилд хамалты буртуу кандыг-бир ажилга өвөш-биче-даа бол бодунун үлүг-хууун кирип турган. Төрөөн чуртун байдарынын күш чорур. Манаа хамараштыр Өвүр районун «Торгалыг» колхозунуң тууду бригадалынын хевирин Тумат Чамзынын ажил-херэени дугайында кысказы-биле бижирин шиптирледим.

Эш Чамзы бо чылдын эгезинде бодунун баштаан хей өвс кижилд өвөнү-биле 90 муң туубуну кол-

хозунга будуруп бөрин хулаенип, ол хулаенде сентябрь 1-де-ле 95 муң муңду күсөткен. Оң сонда кышка беткеге үезинде оолдарын эдиртип алган. Чинге-Дөргүн деп черде хойжу бригаданын туураалга 1000 хойун ий кажаанын туткаш ажилдап кирген. Чаа-Суурда инек фермазына кыжын удур кезип турган, 50 бызынын кажаанын беш ажил хунуңда баа туудуп дооскан. Ам ол улугез Чаа-Суур 8 чыл школазынын отулар мажымын белекелдиге ажилдап деп турар.

Т. ДОРЖУ.

Хойжу бригада

М. Банданын хойжу бригадалынын кышка беткелине өскө бригадаларды артык. Оң бугу хөй 7 колд кыштага. Кыштар каалаар чет-гер болгаш кышты тураларыне екен өөрөгүнөн. Хөйжүл хойжун оларын хүнүнүңе таарыштыр чорудуп турар.

1962 чылда хойжу бригада 15 гектар кукурузунын тарып өстүргөн, он гектар бурундуңдан 410 центнер ногаан масаны, кык-суулаын гектар бурундуңдан 20—30 центнер дудутту алган. Бригада кыштагалыкка белекеленип бүрү дооскан, келер чылын кыш кукуруза тарып 100 гектар, кык-суулага 60 гектар шөлдү амыдап турган эгелзөш чайды-биле сугарып эгелзөн.

М. МААДЫР.

Барын-Хемчик район, «Төзөл» совхоз.

Кызылдың № 2 будуруга өөредилгениң 11 чыл школарын өөреникчилери өөредилге-кижиздилеге ажилын негелдери бүрүн хандырып турар чаа үш калт интернатты белекке алган.

Ында өөреникчилерин културлуг чурттагалыг бугу-ле таарымын байдал тургустунган. Оон иштинге удуур, бот-кичээлдер, кластан дашкаар ажилдар кы-

ларынга, аны-буру ойнаар ойнаарыга түс-түс делген өрөөлдер бар. Эминичин кабинды, идик-хеп курдагы батареялыг өрөөлдер, чунур дашы таарымын алыр. Идик-хеп сугар шафтарыны кыт сымда кылган. ЧУРУКТА: 10 — өскө класстын өөреникчилери интернаттың бот-кичээл кылар өрөөлине.

Фото С. ФЕОКТИСТОВУУ.

ЛЕНИНЧИ ЁЗУ-БИЛЕ...

Чаа өөредилге чылдың эгезинде школарын башкылар коллектив СЭКП ТК-ның июль Пленумунун доктаалына дүүштүр 1963—64 өөредилге чылдында өөредилге-кижиздилеге ажилдарын сорулгаарын чугаалажып, аны ий кол сорулгагы тургустук, боттандырып эгелзөн.

Бирги сорулга — өөредилге-кижиздилеге ажилды аргаларын, хевирлерин улам болбазаргайжылар Кичээл буртуу өөреникчиге эн-ле ханы шиптирленип турарын чедип алар. Моон журунда башкылар мергезилди кайы бодур-биле белидер. Ол сорулга-биле школага башкыларын методту кабинетиниң организациястаан. Башкыларга херек методикти литератураын болгаш көрүдү материалдарын мыда делзеген. Чурттуу республиканын болгаш хоорайнын башкыларынын муракчы дурдугалазын башкыларга үргүлчү тамыштырып турар. Башкыларын чык уруктарын, ужуражышкынын чык чорудуп эгелзөн. Бо хемгелдерин чаа негелде биле чорудуп турган, школага ий чылда катал өөренип болгаш багай методтер алып чорутуп туураар. Бо талазы-биле ага-нелерин сорулгазы болза, өөреникчилерин бажыныларга кычээлдер турарын кажанынган-даа артык хамары, оларга дуулаары болур.

Ийги сорулга — коммунист ийи-тиледиги чаа кижизиниң моральдыг өөреникчи чокка сагымын өөреникчилерин чаңчылтырып кижизилдери. Моон бистин улут башкычыны В. И. Ленинни амдыралынын болгаш ажил-чорудугалазын үлөгери-биле чорудар. Ону боттаң-арыры биле мындагы хемгелдерин ач эгелзөн.

В. И. Ленинниң биографиязын I класстын VIII класкы чедир өөредип турар программаны чогаткың дээр прграммга өзүлгөрү өөреникчилер «Ленин болган уруглар», «Ленин болгаш күш-ажыл», «Ленин болгаш эстетика» даш чикжетип айтырылдарын өөренип эртер. Башкылар боттары В. И. Ленин-

ниң амдырал, ажил-чорудугалазын болгаш СЭКП-нин, Совет курунун хөжүмдөзүн хамыш-биле өөренип, Манаа хамараштыр неделада ий удазын семинарын организациястаа. Семинарын тускы программаның чогаткын болгаш он башкылар боттары эртерер. В. И. Ленинниң биографиязын болгаш СЭКП-нин, Совет курунун хөжүмдөзүн хамыш-биле өөренип ала-нелерге баа сүмелетип турар. Кижиздилеге дугайында ады-нелерге тускы лекцияларын организациястап эгелзөн.

Класка кандыг-даа кичээлдер, кластан дашкаар кандыг-даа ажилдарын чорудулар. В. И. Ленинниң амдырал, ажил-чорудугалазы-биле ажил хобаштырып көрдүгөн. Школага тускы Ленин коммунатын тургустук. Школяның эң хей дуннээрктик чыркы класкында В. И. Ленинниң амдырал болгаш ажил-чорудугалазын чугаалап турар фото-делгелдени кылган. Класстын мурунунда В. И. Ленинниң бост чорур, он артында школазын тугу. Оларын чылдыда стол кырында школяны чылдап кылган альбомдары көстүп чыдаар. Бо класкта хамык чык шүтү коммунист чүрүл сүмелетип чоруп турар. В. И. Ленинниң амдырал, ажил-чорудугалазын дугайында тайылгырын өөреникчилер боттары кылып турар. Класкта будук, кидыраш, демир-жүк шүтү интинин, өөреникчилер ады-шевер, корум-чурумун өөреникчилер боттары кайгаарал турар.

Ленин коммунаты! — ынчаар бодан кааш, өөреникчи бурдуу сорук кирчээр.

Он шүтүлгөргө кончут чадмык болгаш хундулуг ат. Ол дээрде Ленин бол деп чүвени чагып турар. № 7 школазын класстарыннын артында ол Ленинни коммунатыга кычээл дээр эрге даш карып салдыган. Ол чырышты чеди кончут санында үнөөчү турар. Школяның № 6 «а» класкы (удуртукчу башкы Төнис Алкестея Нецезе, пионер вождыны В. И. Ленинни өөреникчиси Толя Табуев) бир дугайында аңаа кичээлдээр

„Ажылчы чоннар депутаттарынын Советтери“ деп журналды чагыдып алынар

«Ажылчы чоннар депутаттарынын Советтери» деп журналды Советтеринин депутаттарыны, совет аппараттын ажилдакчыларына, совет активе болгаш чонун бот-амыл-чорудугалыг организацияларына таарыштыр үндүрүп турар.

Күрүнө тургузушкунуңуң болгаш социалисттик демократиянын улам хөгжүдүрүнүн талазы-биле СЭКП-нин Программанын негелдериин канчаар күсөттирин турарын, коммунист тургузушкун чоруп турда Советтерин, оларын доктаамал комиссияларынын ролю канчаар бедип турарын, күрүнени өргөп башкарынын школазын, Советтерге депутаттарынын канчаар эртин турарын журналдын арынарнын чырыдып турар.

Советтеринин депутаттары бо журналдан чүңү номчуп алыры? Депутат ажил-чорудугалазынын, дурдугалазынын дугайында материалдарын, күрүнө өргөлдөтүн, ажил-агый болгаш култура тургузушкунун бугу чугула айтырылдарын Советтеринин сессияларына хостуг болгаш бугу талазы-биле чугаалажып дугайында ажилдакчы сүмелерин, доктаамал комиссияларга болгаш сонугада округтарында депутаттарынын ажилынын дугайын, хөй-ниити бот-эргелденип улам ыңай хөгжүдөтүн дугайын депутаттар бо журналдан номчуп алыр.

Совет ажилдакчылары — күсөткөннөрүн, оларын кидистериниң болгаш өргөлдөтүнүн ажилдакчылары бо журналдан хөй чүдүлери билип ап болур. Совет органдарын ажилынын дурдугалазынын дугайын, эргел башкара да демократтыг бугу канчаар хөгжүдүрүнүн практикамын дугайын, совет аппарат калды-даа бюрократизм, өзү барыч-далаашкын чокка сайырангай, чөгө билдингир, бөдүүн, оперативтиг болуп даш чүңү, канчаар кылар дугайын бо журналга бижип турар. Күүсөткөннөр шиптан дашкаар кидистериниң болгаш өргөлдөтүнүн, хөй-ниити чөвүлелеринин ажил-чорудугалазынын дугайында чүдүлери журналдын арынарнын совет ажилдакчылар тып номчур.

Активчилер — чонун бот-ажыл-чорудугалыг организацияларында ажилдап турарлар боттарынын ажил-чорудугалазына дуулаар чүдүлери болгаш чагааларын журналдын арынарнын хөй-ниити тывар. Бажынар болгаш ажилдакчылары! «Ажылчы чоннар депутаттарынын Советтери» журналды боттарыңар чагыдып алышыңар, бо журналды чыгыдып алышыңар боттарыңардын шиптирнеге сүмелер.

гаш кудумчу комитеттеринин, эш-хуузунын судтарынын, эки-тура-кы улугчу дружиналарынын, херээженнер чөвүлелеринин, терредер комитеттеринин, култура-чирмыдышкын, амдырал, медицина черлеринде хөй-ниити чөвүлелеринин ажилынын дурдугалазынын дугайын журналга парлап турар.

Журналда «Депутаттарнын ажилдары болгаш бодалдары», «Хөй-ниити бот-эргелденип практикамында», «Боданылар болгаш маргыдаалар», «Совет ажилдакчылар дугайында чугаалар» деп доктаамал бөдүлгө депутаттарын ажил-чорудугалазынын эң чугула айтырылдарын тургузуу, ийи-тиледиги бугу ажил-херектерин өргөп башкарына бугу хаматыларын идеялеил кирештирерин аргаларын дугайында чугула салан-оонадарын бижип турар. Оң ыңай депутаттар, совет ажилдакчылар дугайында өчөртери болгаш чүрүмалдыг чүдүлери парлаар.

Журналдын номер бурзууге совет тургузушкун айтырылдарын талазы-биле конституцияларын, тайылбыр материалдарын, номчучуларын айтырылдарына харыларын парлап турар.

«Ажылчы чоннар депутаттарынын Советтери» деп журналды бугу Советтер, култура-чирмыдышкын албан черлери, улазын хөй-хөй депутаттар, күсөткөннөрүн, оларын кидистериниң өргөлдөтүнүн ажилдакчылары, а ол шыкша Советтеринин активчилери чагыдып алып кылдыр сөздөчөт органдарыга дуулажып көрүзгөргө бугу Советтеринин күсөткөннөрүн ажилдакчыларын, депутаттарын журналдын редакциясы кыйгырап турар.

Советтеринин депутаттары болгаш ажилдакчылары! «Ажылчы чоннар депутаттарынын Советтери» журналды боттарыңар чагыдып алышыңар, бо журналды чыгыдып алышыңар боттарыңардын шиптирнеге сүмелер.

Чагыдып алышынын өртөз:
Чылда 3 рубль
6 айда 1 рубль 50 коп.
3 айда 75 коп.
Журналды чагыдып алышыңар кызыгар чок. Чагыдылган Советтеринин органдары, харылдаа колторалары, салбыралары, почтачылар, хөй-ниитин бижидикчилер хулап алыр.

ТОРГАЛЫГНЫ АНЫЯКТАРЫ

Өвүр районнуң «Торгалыг» колхозунун төвү Торгалыг суурда кедээ клубтун бот-тынгыр уран чүдү бөлүмнери доктаамал ажилдап турар. Ол бөлүмнөрдө бот-тынгыр уран чүдүге талантыл аныяктар кайы хөй. Олар чокта чаа Чадана хоорайга болуп эркен республиканың агиткультбригадаларын конкүрузуна боттарынын талантынын көргүзүп, улут чедикшинин ойнааннар. Иччанган Өвүр райкомунун култура кидистинин агиткультбригадазы республика конкүрузуна бирги черин ала, тилекчи болганнар. Республика конкүрузуна Торгалыг клубунун бот-тынгыр уран чүдү бөлүмүнүн киржикчилери О. Донгак, С. Конжук, К. Ламды олар ырлар, тан

СОЦИАЛИСТИК ЧУРТТАРДА

Совет Эвилели-биле кезээ-мөңгөде кады бис

Бо хүнерде «прштелств» (визитка) деп сөс Чехословакияда өнө-билдинер, сургалгы сөс апарган. Ол сөстү фабрика-заод байчыларынын корпустарында болгаш чуртталга бичирилеринде кырында бижээш, аскылап каан. Согунарнында ол сөстү бижир каан чүк кудуртур краннар тудуларда аар конструкциялар чүддери кудуртур турар. Ол сөстү Прагадан, Братиславадан, Брнодан, Остравандан маганисерини делгисерлерине, трамвай вагондарынын сонгаларында бижитиле каан.

Чехословак-совет найралдың айы

тарынга дузалажыла база дайын сөөлүндө кады ажыдажыла дугайында чехословак-совет Берзеге ат салганын хунт—декабрь 12-де доостур. Найралдың айы—ол дээрге Чехословакияда социализмни тургузарчуга чедип алган чедикшилеринин көрүддери болур. Керэниин 20 чыл болган өмгө аалар болдурган күш-ажылчы хүдээлелерини үлөтүр күдүргө чедеринин ажылчыларын, көдө ажы-агыйын ажы-ишчилерин алган. Ол хүдээлелер чехословак социализмге экономиканы улам көжүдүр, Чехословакиянын Коммунисттик партиясынын XIII съездинин

салган сорулгаларын күдүсидирге дузалап турар деп, чехословак-совет найрал Эвилелинин чыгыс секретары Ян Немец СЭТА-нын корреспондентиз-биле беседага чугаалаан. Найралдың айы даштымк политика талазы-биле база улуг учур-уламчы. Ол чехословак-совет найралдың улам бижыгып, улустар аразынын политиказын бүтү-ле кол-кол айтырыгыларын талазы-биле СССР биле ССРЭ-нин, чехословак болгаш совет улустарын түөл-бөдөлүгү даштымк айым тодарай көргүзүп турар деп, Ян Немец демдегелдеди.

Найралдың бо айы болза Чехословакияга ам 13 уда болуп турар. Ону Коммунисттик партияның улуг-тулазы-биле чурдуларынга чедерини болгаш слогварынын Национал фронтунда каттышкан бүтү кай-кайын организациалары, бүтү чөп киржиш турар.

Найрал айынын программалык каабак болгаш чүүл бүрү. Чурттуу бүтү райондарын чаварты эртекш, ноябрьнын 30-де Москвадан үчкөн эстафета-биле кызылгарга барып учуражыр тайбынын болгаш найралдың эстафетасын шагда-ла эгелээ. 17 катал чурдулу турар ол эстафетанын киржикчилери чехословак улустун ичт байыры Совет Эвилелинин улустарына эскер-чоруту. Чехословакиянын левискирине ол эстафетага бир миллион хире күш-культурачулар киржир. Эстафета сонгу болгаш муруну деп ийи уламышкы-биле чоруту. Республиканын бүтү чуртталгалары чедеринде район эстафеталары ачат катжыр. Олар Чехословакиянын тус-тус райондарын чуртталгы чонону мурунунан Москвадан, Ленинграддан, Киевтин, Иркутсктин болгаш ССРЭ-нин өске-даа хойралынын ажылчы чоннарын коллективтик байыры дамчылы боор.

Тайбыга мынакшыдыгы совет политиказын, СЭП-нин дуржугузынын бүтү делегейге учур-дузанын, боу-боттарына Экономикаын дуза

көргүзөр Чөвдөлдө киряп турар социализм чурттарын экономиказын көжүдүлүсүн, чехословак-совет Керэниин учур-дузанын, коммунисттик күш-ажыл бригадаларынын дуржугузын дугайында мун-мун лекцияларын болгаш бөсөлөрүн ам болуп турар найрал айынын программалык кирген. Найралдың кезелери, хэй сангы делегейлер, совет фильмери болгаш Трондайстиктарын «Орус хуулазын» деп кай-гамчы кинону көргүзүп турар. Ол фильмин чехословак кинотеатрларын улуг кезинге көргүзөр.

Совет чехословак найрал ичти-лединин төлөөлери, өске-даа төлөөлери кижигүнери, аян-чорукчу бөдүктөр, совет артистер-биле бистин ажылчы чоннарымыстын учуражылганы улуг учур-дузалык кылдыр санал турар бис деп, Ян Немец делегелдеди. Найрал айынын хүнерине Аркадий Райкинге учуркан Ленинград театрынын база өске-даа совет артистерин концерттери чуртка болур.

Бөсөлөкчө төчүндү Ян Немец чехословак-совет найрал Эвилелинин ийи миллион беш чүс мун лекцияларын мурунунан Совет Эвилелинин улустарына чуректин хан-хандын ичт байыры чедиреш—«Совет Эвилели-биле найрал болгаш кады ажыдажыла» — Социализмге Чехословакиянын төжүлүсүнүн шитирити чугуа чүддеринин бэрэни болуп, Октябрьдин социализмге Улуг революциянын, ССРЭ-ге социализмни тургусканын болгаш коммунизми тургузуп турарын дуржугузына өрөңдирини кайы хире шыныгыла бистин чонону бээрден. Бистин харылааларымы найралдан — аян-дуамалышкы чорукче шилчээ. Ол аян-дуамалышкы чорукчу эрээр мылды күш ам чок. Чөтөр болгаш слогвар бистер совет улуг-биле аян-дуамалышкы өзү-биле найралдажып алгаш, бугура-ле бурнуларар бис. Чугуа ол найрал чедикшилерини хандырар болгаш бистин коммунисттик оруктук көжүртүсүкө дузалаар» деп, ол чугаалады.

Илья МАСЛЕННИКОВ, СЭТА-нын корреспондентиз, Прага-хоор.

Чехословакияда культураның чаа чүддери

Чехословак кинорежиссерлар Ян Кадар биле Эльмар Клоос олар «Бурдудаттыр турар киж» деп фильмни тырттыр турар. Бир элек-тостанциянын директоруан салым-чөдунун дугайын чугаалап турар Л. Гашкованың новелла чогаалынын ону үлөсүн кылдыр алган. Ян Кадар биле Эльмар Клоостун кады ажыдажылганы он ажы чылдар бурнура эгелээ. Олар 1952 чылда Бүтүрө шенданын алган «Дээр-бөдөң» деп фильмни тургускан. 1957 чылда оларын тургускан «Ынаар ыракт» деп кино-туруу, а оон сөөдө В. Блажектин тооларына аян-наштыр тырттыркан «Үш күзөл» деп каттыгыч кино экранга үчкөн.

Бо чылын Ян Кадар биле Эльмар Клоос Л. Мичкович чогаалын аян-гаар тургускан «Өдүмүн аян—Энгейль» деп фильм ола чедикши-кинни болган. Москвага Делегейин үшкү кинофестивалына ол кинофильм Алдын приз-биле шаңнаткан.

«ГЕЙДРИХТИ ӨЛҮРГЕН ГРАНАТА»

Чехословак журналистер Луша Гамша биле Ирк Пражак олар Прагада чоокта чаа парлап үндүргөн «Гейдрихти өлүргөн граната» деп алаан. Гитлердин Чехословакияга турган чалганы, ханыгы өлүртүк Гейдрихтин аян-тыныче каалашыны чехословак патриоттарын 3 белеткени болгаш 1942 чылда өмү боттандырганнын дугайын мына бижип турар. Бир дугарында парлап үндүргөн 20 мун кезек номнарын ийи хүнерин дургузунда номчукулар садып алган.

ЧУРУКЧУГА ШАҢНАЛ

Уран чүдүдүн улусун ажылаачы чуркучу Мартин Бенкова Республика орденин тывыскан. Чурулга

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИН ДУГАЙЫНДА ДЕЛЕГЛЕ

Чехословак-совет найрал Эвилелинин Прагада бажынында «Совет Эвилелинге аян-чорук сонда болдур» деп аттыг делегейни азыткы. Ол делегейге 60 хире чуртталгаларын болгаш графикачылдарын киргизген. Оларны чехословак чуртталгалар Станислав Пал, Олдрих Хлоуб, Ян Кузачек болгаш Вера Славова олар Совет Эвилелин дургуз-аян-чорук кылды чорана сонда чурт болжээ.

СЛОВАКИЯДА УКРАИН МУЗЕЙ

Кызыл Брод хоорайда чөп Словакияда украин музейи ачылган. Украин уксаалыг слогвар камааларын материалдык болгаш сагыш-болду культуранын көргүскөн 5000 ажыг чүддери мында дөпөлөп салган. Украин уксаалыг өвөөш чонону эртек-көч болгаш өмгө үлөс төжүлүсүн дугайында этнографтык болгаш тээдүр, үнөдиг документтер оларын азында база бар. Көдө ажы-агыйын чепек-терекселеринин болгаш национал хөп-санын хөвдөр-лери музейде делегетинген чүдүдө-лө бар.

Татьяна МАРТЫНОВА, СЭТА.

Румынияның улусчу университеттеринде

Румын Улус Республикада улусчу университеттерин чедикши өзүдү турар. 1962—63 өөредилге тылында оларын саны 290 чедип турган. Университеттерин диннакчыларына бүтү делегей болгаш экономика, литература болгаш уран чүдү айтырыгыларын талазы-биле лекцияларын организастан турар.

Культураның болгаш уран чүдүдүн Күрүнө комитети, а ол мынак эртем болгаш политиктик билгилерин ичтерилер талазы-биле Чөвдөл эртек чыдарын дуржугузын өөренип көрүшүш, университеттерини ачылган улум-на идея-ишчилеринче уганган элөөн каш организацион хем-чегелери ач чоруткан. Чызылээрге: чаа өөредилге чылдына оларни бүтү-ле хоорайларга, улуг бугурулге чедеринде болгаш көдө чедерде р-Йонан төптөринин культура бажындарына организастан тургузар.

Эртек өөредилге чылын чепестерин өөренип көрүшүш, мынакчыларын билгилерин болгаш тус-кай артеминин деңизин өзүлөр шилдиг алырчыне улуг ичтөңгейни салып турар. Ол сорулга-биле университеттерини сорулгаларын, тус-тус

чедерини онзагай байдалыга дүштүр өөредилге программаларын болгаш ол университеттерин диннакчыларынын составынын дугайын паралага болгаш радио дамчытыр сурталлап турар.

Эртем болгаш политиктик билгилерин ичтерилер талазы-биле Чөвдөл эгелээшкенин өзүлөр уакир-верситеттерин чүдү бурү адларына хергелээр программаларын болгаш өске-даа өөредилге херекселдерин чыггы деле белеткөн болгаш парлап үндүргөн.

Румыниянын эртемденнери, эртем акадакчылары, дөдө өөредилге чедерини башкылары, чогаалчылар университеттерини ачылгачы улуг ичтөңгейни салып турар. Бо чылын бек мергелдиг 3000 тускай артеминер боттарынын тускай артеминин талазы-биле лекцияларды алаша бүтү делегей теманыга тармарыштыр, философиянын, атеизмдин, артеминин болгаш культураның чамдык айтырыгыларын талазы-биле ичтөлөрдери кылдып, хэй-нигэ-нин эгелээшкенин өзүлөр ачылдылар.

Александр СИРОТНИН, СЭТА.

Чепселенишкинни дүжүрер талазы-биле чугаалажышышкынарны катал эгелээр

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Чепселенишкинни бүтү-нिति болгаш бүрүн дүжүрерини дугайында айтырыгын талазы-биле 46 чурттарын резолюциянын чаарты көрдүнгөн төлөвлөшүн политика айтырыгы болгаш амыл чок чорукту айтырыгыларын талазы-биле Комитет делегетарын адын чаксакшынын ада-биле чыгыс үн-биле хулаап алган.

Чепселенишкинни делегейин үрө-туңгелдик контролонун ада-биле бүтү-нिति болгаш бүрүн дүжүрер чорук делегейге тайбынын болгаш улустарын айлым чок чорукуну өнө-нынашкы магалдыкы болуп деп, резолюцияда онзаалп делегелдеп турар. Агаарга, көсөм делегейге болгаш сүт алапта ирютүл шенделер кылдырып хөрүгүдү дугайында Керэни чарыгына болгаш ирютүл чепесте аян массалыг ууткашкынын өске-даа чепесон иштинде тургускан объективтерин көсөмөсө орбитага үндүрүшкени дугайында резолюцияны Ассамблеянын хүлөө алганына таарынган илдертинде. Кол Ассамблея

болза, чепселенишкинни делегейин үрө-туңгелдик контролонун ада-биле бүтү-нिति болгаш бүрүн дүжүрерини талазы-биле чугаалажышкынарны бүтү-ле күженишкенин-биле болгаш шитирли-биле катал эгелөөрчө чепселенишкинни дүжүрер талазы-биле 18 чурттарын чөвүлө хуралин кыйгырып турар. Делегейин дүшкүрүлү чорун чымчандып, дайын айымын өзөөждиң база чепселенишкинни бүтү-нिति болгаш бүрүн-биле дүжүрер дугайында дуржугулары чедип алырчы чигедир турар кели-чамдык хемчегелери чедип алырчы-биле күженишкенин салгырыч Женева чөвүлө хура-лынын киржикчилерин резолюция база-ла кыйгылып турар.

Совет Эвилелинин төлөөлөкчиси Н. Т. Федерко Комитеттин хурадына чүе чугаалап, резолюциянын адевичик авторлары-биле кай кады ажыдажып тургаш, боу-болгаш таарыш шитир-лерин дүжүрүш алырчыны оруунда шаптаразыларны арылап аптаары чедип адыгынына

таарынган илдертен. Ооң-биле төргөлештир совет делегат болза, баштайгы хөвирине бөдөр-ла, экиндийи каан болза-даа, үк резолюция төлөвиленин чепестеринче кичтөңгейни угландыр-ган. Үк төлөвилелдин кол кошкак чедерини бек-рези болза, чепселенишкинни дүжүрерини айтырыгыларын алыс утказын талазы-биле 18 күрүлелерин комитетини ачылкын чөгүрү угландышкыны төлөвилде чок болуп турары болур деп, Федерко чугаалаан.

Чепселенишкинни эндере бүдүрөр чоруктуу аар үргезинден кижэ төргөлөгенин хостары дөш Совет Эвилели моон сонгар-даа күженишкенин салыр апар деп, Н. Т. Федерко онзаалп делегелдеди. 18-тин комитетини ачылды херек кырында үрө-туңгелдик болуу база чепселенишкинни дүжүрерини тодарай хемчегелерин дүргөн дүжүрүш алырчына чедирин, Совет Эвилели ол политика 18-тин Женева комитетинге чорудуп келген болгаш чорудаар-даа апар.

Дмитрий БОЧАРОВ, СЭТА-нын корреспондентиз, Белград—Москва.

Америк улуска кыйгырыг

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Америк-совет найралдын Национал чөвүлө Американын Каттышкан Штаттары биле Совет Эвилелинин аразына дипломаттыг харылааларын тургусканын 30 чыл өм-биле холбаштыр америк улуска кыйгыргыны «Нью-Йорк таймс» сөзүлгө парлап үндүргөн.

«Америк-совет харылааларга эргилдени негээр» деп тайбыга мынакшыдыг американын кыйгырган чүдүлү мына бижээ.

Ирютүл шенделелерин бүрүн хөрүр дугайында керэни чарарын, чепселенишкинни бүтү-нिति болгаш бүрүн дүжүрер дугайында дүжүрүлгөн чедип алырчы. Каттышкан Штаттар биле Совет Эвилелинин аразына маргылажып айтырыгыларын тайбыс талаштыр шитирлөөрин чедип алырчы. НАТО-нун чурттары биле Варшава Керээниин чөвүлөлөниин аразына халдашпас дугайында керэни чарарын, америк-совет садыг харылааларын чөгүмчүдүрүн чөвүлөлү сүмөлөп турар.

Америк-совет харылааларын экиндеринче эргилде ийи чурттарын чугаалап ачылгыт болур болгаш бүтү делегейде тайбындын херэни күштүү-биле бижыглар деп, кыйгыртыла чугаалап турар.

Национал хуралдың шитпири

ПНОМ-ПЕМЬ. (СЭТА). Күрүнениң баштыгы ныгууу салгаш Норолон Сиануктун санааларынга дүштүр Камбоджанын Национал хуралы келир чылды январь 1-ден эгелээш, даштымк садыгы национализациястарын, а 1964 чылдын июльдан эгелээш, чурттуу банкларын эргелеп башкараын бөдунчү халуга алырчы чаккак төлөөлөткөн.

Бо шитирини хүлөөп алырчы-биле калы хурал болза, Таиландыла болгаш Муруну Вьетнама элөөп, Камбоджанын чазанга уур хоралакчы ажы-чорудуларын үлгүдиг дээр бөдүк эскерликчилерин делгип турары дөш империалисттик күрүнелерин бүрүгү шаккан.

Индиянын металлуртарынын байырлалы

ДЕЛИ. СЭТА-нын корреспондентиз В. Никитинин дамчылып турары болза:

Ноябрь 14-те Индия металлуртарынын хүнүн калба-биле делегетлер эрттерген. Чызыктын шитирини өзүлөр чыл бүтүрө ноябрь 14-те индия металлуртарынын байырлалы делегетлер эрттерини хүнү болдурган. Бо чылын байырлалдын төчүн Бхилан кылдыр шилдиг алган. Совет Эвилелинин найралдын дузаламышкы-биле туткан. Бхилан металлургия заводу дөрт чылдын мурунунда баштайгы металлди берген. Ол болза Индияда күрүнени баштайгы металлургия заводу болуп турар.

Бхиска үениң дургузуна Бхилан металлургия заводу Индияда өн мурун-накчы бугурулуни алдарын чаалап ал шыдаан. Заод кал шой, прокат болур талазы-биле онзаал-дыр дөдөтөөлү ажыг хүсүдигин турар. Индия улусу ону завод-рекорд-мын деп чөптүгү адал турар.

Бхиламге металлуртарынын хүнүне холбаштыр байырлалды хуралды ачтымышаан, кал болгаш ар улустур министр Субраманиамын делегелдөөн: «Бхилан чаа үениң дөдө, чаа чедикшилерини дөдөр-бөдү берген. Заод чуртка 200 тонна хире тускай каннарын берип турар. Ол чорук бистин национал улустурулуштун түрүктүн бижылгал турар. Бхиланын металлуртарына, алашкы бистин орус өнүктүрүсисе байыр чедирип, бо чедикшилерини бундулар аргалык кылганы дөш оларга өөрүп четтиришкенин илдер-гейлеп тур мен».

Коммунистерини хүрээлени өзүп турар

ПАРИЖ. (СЭТА). 1961 чылдын июнда Франциянын Коммунисттик партиясынын XVI съездинин үениңден бөк ФКП-нин хүрээленине үжүн мун чаа кижигүнер кирген. Эге организациаларын саны 2.200 чедир өскөн. оларын иштинде 1.240-ин бугурулгелер тургускан. Партия кижигүнерин чыл бүтүрө катал дашкылары эгелээш-биле холбаштыр ФКП-нин Политбюро-зун «Юмантие» сөзүлгө парлап үндүргөн делегелдеде бо чугагаларын айтыкан.

«Бо эки талалыг түнөөлөр, а ол мынак хэй сангы партия эге организациаларын ачыл-чорудула-шынтыг экижаны улус массаларын иштинге партиянын ат-аларын өскөнин көргүзүп турар» деп, делегелде чугаалап турар.

Сессия ажылын эгелээш

АДДИС-АБЕБА. (СЭТА). Африка чыгыс элтин организациаларын (АЧО) Министрлер Чөвүлелинин онза сессиязы бөдунчү ажылын Эфиопиянын найсымалыгына, «Африканын бажынында» эгелээш, АЧО-нун хүрээленинде кирип турар Африканын хамдарышпас күрүнелеринин төлөөлөкчилерин сессиянын ажылында илдерип турар.

Сессияга чугаалажыр кол айтырыг—алжир-марокко кызылгарыны маргылазын аялап шитирлөөрин.

ГВИНЕЯ РЕСПУБЛИКА. Маму хоорайда гвинея туугунулар совет тускай эртемчилер-биле кады ажыдажылганы чорудуп тургаш, кады ажыдагы продукттарын ачылдып кылып талазы-биле чуртта баштайгы улуг бугурулуниң — консерва заводунун туудун доозуп турары. ЧУРУНТА: совет специалистини гвинея амыл-чынчыр-биле кады дөргөлөгөн элтер турары. Фото А. НОВАЛЕВУУ, СЭТА-нын фотоаппараты.

Аазатпай болгаш мегечи

Автоинспекциянын доктааткан чүдүмүн өзүлөр, Кызыл хоорайга автоинспекцияларын өн-не дүргөн чоругу бир шакта 25 километрге ашпас айту. Ол чуруну чолаачылар шыныгы сагып турары билдиндир.

Кудумчулар белдирелеринде тургускан куураар чамдык автоинспекциянын кара-маны-биле маңдыр чолаачылар «томаарты» турарлар. Олар-ондак болур тазарыгалар бырык чок болган.

Ничалзажок оон дугайын «Кызыл туугуну» № 3 участогунун амыл башкарычызы О. П. Чиж-Чубинский дөдөрнин «уттуданы» эгелде.

Бо чылын октябрь 17—20 хүнеринде Кызылдын Кызыл партияны күдүмчүзүндө нога шыгылар чөп тургудуна № 12 АТБ-нын самосвалдары ажылап турганар. Олар эскаваторун уксап дооруна 4 км хире чөргө апарып төп турганар. Эскаватор мынак дөдөр ускужу-биле ажылдап турган. Ол чорук чүткө көчүгү элчөк боордан аңгыда, ускужу самосвалдын куооунга четки-ке чедир довурактын дөң кезин тектүп калыр турган. Оон үндүрүл-дөн самосвалды 4—6 минута иштинде чүдүрүп турган.

Баштайгы амыл хүнү-да доору-ган. Кызыл амыл дугайында шыны-гыла болгаш үе келген.

— Че, өддөр, делегелде бижикте-ринер эскелдер— дөш, Чиж-Чубинский бижип-ле эгелээш.

— Каш рейс кылдың? Чолаачы дүште-да чок: — 26 рейс кылдым — дөш.

— Канчал ол хире чөдө бөдү болду деп далагалзап чоруй, Чиж-Чубинский амыл салып берипкен.

Н. ТЫМЧУК.

Студентилер кезээзи

Кызылда күрүнениң педагогика институтундун студентилери элөөгейи студентилер хүнүн байырлалды-биле делегетлер эрттерген. Делегейин студентилерини хүнүне тураскалган кезээни институтта комсомол комитетини секретары В. Киселёв ачтыкан. Анаа башкы Галина Владимировна Бакуткина, «Каманы кижини моральдыг мөү-шнанын ту-йында» лекцияны номчан. Лекция сонда концерт, таным болгаш масса-зыг өюнөр болган. Делегейин студентилер хүнүн бистин студентилери-виз төлүгү-биле байлап эрттергенер.

К. САРЫГ-ООЛ.

Хоорай Совединиң депутаттарына

Ажылчы чоноар депутаттарынын Кызыл хоорай Совединиң IV сессиязын 1963 чылдын ноябрь 22-ге өзес, а ноябрь 23-те хүндүсүктүн 11 шакта СЭКП хооромунун хуралдар залына чымылдарын хоорай Совет-лери депутаттарына хоорукүскөн чымылдык тур.

ХООРАЙ СОВЕДИНИНГ НУУСКОМУ.

Редактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

Кинотеатрларга

- «НАЙРАЛ»: «Ан-ик согу» 10, «Өр-бүле чөм» 12, 2, «Балуев-биле танымчылар» 4, 6, 8, 10 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Майтан өңүкү» 11.15, 1.15, 3.15, «Ыдыктыг Люсия-ны ак шургуу» 5.15, 7.15, 9.15 шактарда. «ЕНИСЕЙ»: «Ырлан турар пулда хаарма» 10.30, 12.30, «Ньютон кудумчузуна № 1 бажык» 2.30, 4.30, 6.30, 8.30 шактарда. «ВОСТОК»: «Даш-Калага болушукун» 3.15, 5.15, «Мозара» (1-ги, 2-ги сериялары) 7.15, 9.30 шактарда.

Культура амылдарын эдилеп чүддөр проканын пунктузун Комсомол кудумчузуна № 12 чаа бажыкне көжүргүш Кызыл хоорайын чуртталгаларына Кызылдын үлгүлөр комбинаты диннадып тур.

Республиканын АПРЕЛ: Кызыл Шитириниң — Каварыко күлүмүтү ачкан № 3, Гелефовтар; Резактоону 24 — 63, дөдөрторун овалыкчыларын 35 — 24, 25 — 38, эзелөгөй калканын 37 — 13; кадысалганы секретарымын 23 — 35, кады ажыл-агый бугурулушун болгаш партияны амылдар калканын 22 — 64 чагаз, амылгы болгаш кады корреспондентилер база совет тургузуп болгаш амыл-дал калкыларын 21 — 27, шитки информация калканын 20 — 60, бугалтарын 31 — 75, корректорларын 21 — 47, садыг калбага барганы 32 — 75 чөдөрчөк долгаар.